

Într-o tainiță din podul bisericii evanghelice din Mediaș s-au aflat peste 150 de volume, documente vechi, manuscrise, unele apreciate ca fiind vechi de sute de ani, de către prof. dr. Adinel Dincă, de la Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj. Profesorul clujean a declarat că descoperirea n-a fost una chiar întâmplătoare, ci existau informații despre depozitul de carte respectiv, care l-au condus către acesta. „Este vorba de o bibliotecă veche, care se afla depozitată în unul dintre turnurile bisericii. Noi am avut acum posibilitatea de a începe o cercetare într-un proiect care va dura doi ani de zile. Aveam indicii din literatura veche, de secol XIX, că s-ar păstra niște cărți.

Noi estimăm că ar fi vorba de 30-40, maximum 50 de volume și deja am depășit 150 de volume descoperite, plus documente vechi. Se știa că există carte veche acolo, dar nu se știa ce anume și în ce volum. Deci, nu este o descoperire întâmplătoare, că noi am fi căutat altceva și am găsit carte veche. Știam că există ceva, aveam indicii vagi, dar nu știam detalii”, a spus Adinel Dincă. El a adăugat că este vorba de o bibliotecă de formație umanistică, savantă, foarte rafinată, cu cărți majoritare în limba latină. „Comunitatea locală știa de existența fondului de carte, dar nu știa detalii, valoarea științifică, nu știa detalii de natură profesională. Cartea era protejată, era într-un spațiu închis. Este o bibliotecă cu cărți în limba latină în marea lor majoritate, texte de școală, care țin de școala locală și de educația teologică”, a mai precizat profesorul clujean, care a adăugat că starea lor de conservare este foarte bună în general, deși sunt câteva piese care ar necesita restaurare.

Biblioteca Batthyaneum a anunțat că fondul de carte face parte din arhiva Bisericii Evanghelice „Sfânta Margareta” din Mediaș și că descoperirea „seamănă cu una dintre poveștile lui Indiana Jones”. „O echipă de specialiști, condusă de domnul profesor universitar dr. Adinel C. Dincă (UBB Cluj), a descoperit o întreagă colecție de cărți, manuscrise și documente în arhiva Bisericii Evanghelice Sfânta Margareta din Mediaș. Descoperirea seamănă cu una dintre poveștile lui Indiana Jones, mai exact, o arhivă complet uitată, lupta cu împărăția porumbeilor pentru a o recupera, uimirea în fața descoperirilor făcute, importanța acestora pentru istoria circulației ideilor în perioada medievală în Transilvania”, se arată într-o postare pe Facebook a Bibliotecii Batthyaneum.

Potrivit reprezentanților bibliotecii, este vorba de circa 139 de volume tipărite ante 1470-1600, două volume manuscrise din primele decenii ale sec. XVI, aproximativ 60 de documente originale din sec. XIV-XVI (cu câteva piese originale și copii din sec. XVII), aproximativ 10 registre administrative ale parohiei Mediaș din sec. XVII-XVIII care păstrează fragmente de manuscrise medievale (au fost identificate preliminar - ms. sec. IX-X, ms. sec. XII fin., ms. sec. XIII Paris, mss. liturgice sec. XIV-XV).

„Activitățile de cercetare sunt în plină desfășurare, întrun proiect care se va întinde pe cel puțin doi ani: „Cultura scrisului și lecturii la Mediaș (Transilvania, România) în secolele XIV-XVI. Protejare, reconstrucție virtuală și analiză științifică a unei biblioteci parohiale și gimnaziale transilvănene” (2022-2023). Proiectul este finanțat de către Ministerul pentru Cultură și Artă al Germaniei. Biserica evanghelică fortificată din Mediaș este un ansamblu de monumente istorice aflat pe teritoriul municipiului Mediaș.

În Repertoriul Arheologic Național, monumentul apare cu codul 143628.12. Ansamblul este format din șapte monumente: Biserica evanghelică („Sf. Margareta”; cod LMI SB-II-m-A-12424.01), Fosta școală confesională evanghelică (cod LMI SB-II-m-A-12424.02), Casa natală a lui Ștefan Ludwig Roth (cod LMI SB-II-m-A-12424.03), Casa predicatorilor (cod LMI SB-II-m-A-12424.04), Casă parohială evanghelică (cod LMI SB-II-m-A-12424.05), Primăria veche și scara acoperită (cod LMI SB-II-m-A-12424.06), Incinta fortificată interioară: Turnul Porții, Turnul Școlii (înglobat în școală), Turnul Frânghierilor, Turnul Mariei, Turnul Croitorilor, cortine. - Incinta exterioară, parțial înglobată în zidurile clădirilor adiacente; șanț (fragment). (cod LMI SB-II-m-A-12424.07). Interesante sunt și legendele turnului Bisericii Sf. Margareta.

Cu o înclinație de 2,28 m față de axa verticală, este în top 10 al celor mai înclinate clădiri din lume, alături de mult mai celebrul Turn din Pisa. Puțini știu că nu departe, la Ruși/Reussen mai există un turn înclinat, cel al bisericii evanghelice de pe dealul din mijlocul satului. Atât turnul din Mediaș, cât și cel din Ruși își dispută în tăcere „titlul” de cel mai înclinat turn din țară. Nici turiștii români, nici străinii nu se îngrămădesc să se pozeze sprijinind turnurile în cădere, ca pe cel din Pisa. La construire, se dorea ca înălțimea turnului din Mediaș să rivalizeze turnul Catedralei Sf. Ștefan din Viena și orice turn de biserică din Transilvania. O ambiție pentru care se spune că s-au luat la întrecere și meșterii bisericilor evanghelice din Bistrița și Sibiu, câștigând cei dintâi. Chiar dacă mândria medieșenilor nu a durat cel mai înalt turn de biserică din Transilvania - are o înălțime de 68,5 m - turnul bisericii Sf. Margareta se vede de departe, din toate zărilor orașului.

Un axis mundi ce domină viața medieșenilor cu acoperișul din țigla smălțuită în diferite culori și silueta lui zveltă, dar în mod ciudat înclinată. La jumătatea secolului al XV-lea, turnul a devenit parte

a cetății și timp de un secol au urmat mai multe etape ale construcției. Ca și în cazul altor biserici evanghelice din Transilvania, cele patru turnulețe din jur sunt semn că Mediașul avea drept de judecată. Din înălțimea sa a vegheat procesele și condamnările ce se țineau în Piața Mare, ca și la Sibiu, Cluj și în alte burguri transilvane.

În 1880, la ultimul nivel al turnului a fost montat ceasul actual, care indică și fazele lunii și înlocuia un ceas din secolul al XVIII-lea. La nivelul ceasului a fost amplasată o statueta, opera lui Kurtfritz Handel, copia fidelă a lui Petre din Turn, „Thurm Pitz” cum îi spuneau sașii, străjerul amplasat inițial într-o nișă din colțul sudestic al turnului. Astăzi, Petre din Turn poate fi admirat la Muzeul Municipal. De ce este turnul înclinat? Se spune că în urmă cu cinci secole, atunci când lucrarea a fost începută, breasla pietrarilor din Mediaș își dorea ca turnul să rivalizeze cu cel al catedralei din Viena. Au apucat de l-au ridicat, dar orgoliul i-a făcut ca mai la lucrul gata să mai adauge încă trei etaje, ajungând la cei 68,5 m de acum. Se pare că terenul instabil sau o eroare de calcul a meșterilor explică înclinarea turnului, pentru consolidarea căruia încă se gândesc diverse proiecte. Dar bineînțeles că dincolo de știință, faptul neobișnuit este tălmăcit pe tărâmul poveștilor locale. Conform uneia dintre legende, turnul ar fi fost construit strâmb dintr-o greșală a meșterilor.

INDEPENDENȚA
ROMÂNĂ
*Independența
prin Cultură*

La sfârșitul lucrărilor, după ce au văzut că turnul este înclinat, meșterii au dat cu pălăria de pământ și s-au luat de cap. Ei, acum ce-i de făcut? Nici una, nici două, ca și cum turnul ar fi fost din plastilină, l-au legat fedeleș cu frânghii și au încercat să tragă de ele în partea opusă, ca să îl îndrepte. Și trebuie că ar fi funcționat, dacă nu și-ar fi băgat necuratu' coada. Unul dintre cei care trăgea de funie a fost distras de o frumoasă domniță care tocmai trecea pe drum și a uitat să se mai oprească, astfel că turnul s-a înclinat în direcția opusă, cum îl vedem astăzi. O altă legendă, asemănătoare cu cea a Babilonului, spune că mândria nemăsurată a meșterilor l-a mâniat pe Dumnezeu, care le-a pedepsit trufia încurcându-le socotelile, nu limbile.

Așa se face că turnul e dintotdeauna înclinat. „Turnul Trompeților”, cum îi spun localnicii, sau al Trompetelor ori al Trâmbițașilor, și-a primit numele datorită înălțimii sale, de unde un trâmbițaș scruta permanent zărilor și alerta orașul în caz de pericole. Se spune că trâmbițașii care nu-și făceau treaba bine erau adesea aruncați din vârful turnului, drept pedeapsă. Dar nu numai Turnul Trompetelor este subiectul legendelor medieșene. Multe alte simboluri și clădiri au istorisirile lor, exploatate turistic printr-un traseu ce-și propune astăzi te poarte pe urmele sașilor și să reveleze neinițiatilor misterele francmasonilor care ar fi trăit odinioară în oraș.

Multe dintre aceste teorii stau în picioare cam ca și turnul bisericii: un pic clătinându-se. Un ambalaj cu potențial turistic, care exploatează presupusa legătură dintre meșterii din breasla zidarilor medieșeni și francmasonerie. Motivația acestei asocieri este că la origine, francmasonii au fost constructorii medievali de elită, o societate secretă de meșteri ai pietrei, în sarcina lor fiind între secolele XI-XVII, construcția marilor catedrale și biserici europene. Multe taine și ipoteze, care cusute cu ață albă, care bine argumentate, învăluiesc străzile Mediașului în mister. Dar iată cum după sute și sute de ani, timp în care cărțile și înscrisurile au stat „cuminți” în turn, printr-un studiu atent și cercetare dedicată s-a aflat de ascunzătoare, s-a putut deschide „sîpetul cu comori” și s-a putut mări fondul de carte veche al țării noastre. Sperăm ca porumbeii să mai aibă în grijă și alte incunabule ascunse prin poduri sau pivnițe încă necercetate.

George V. Grigore